

י ק י צ ה / משה סגל

הר הבית איכה ?

הר הבית הנך !

הר הבית אינך

הר הבית נשחרך

נשתחווה מול הדרך

התנער מצריך

פתח שעריך

לפני מאריך

אלי, בגאון עוזך

השב שכינתך

לדביר ביתך.

"האם ירדה ההלכה למחתרת" ? הרב יחזקאל סופר

הננו מביאים את מאמרו של הרב יחזקאל סופר, מאמר שהופיע בעלון כפר חב"ד. הרב סוקר את מעשי ההתגוננות של המתנחלים, מתוך מבט הלכתי. מאחר שיש לנו ענין בצדדים ההלכתיים שהמחבר מעלה, כללנו את המאמר בקובץ המאמרים שלפנינו. חשבנו לנכון להשמיט מספר משפטים כדי למקד את הדיון בנושא העיקרי, ועם המחבר הסליחה.

* * *

בשבועות האחרונים סוערות הרוחות בארץ הקודש, עם תפיסת - מה שמכונה בפי השמאל ה'מחתרת' ולמרבית הפלא הצטרפו למחול השדים גם מספר רבנים מן ההתישבות שיצאו מכליהם בהכאת "על חטא" על שתלמידיהם מרדו במלכות המתחדשת (שקדושתה - כידוע, עומדת בעיניהם מעל ההלכה ומעל חיי אדם שהפכו להפקר) והגיעו הדברים עד כדי כך - שבית המשפט אינו צריך כלל לשופטם. דיים שיעבירו דינם לידי רבניהם ומורי דרכם, שיחרצו דינם כ"מורדים במלכות".

עד עתה לא קמו רבנים בישראל - פוסקי הלכה, להתייחס למחדל הבטחוני השנרר בשטחים ולמדוד את מעשי הייאוש (מתוך הגנה עצמית) של הבחורים העצורים לאור המצב והרקע בו נמצאו חאת - לפני שמכפישים אותם כ"פושעים" ו"כסוטים מדרך היהדות"! - עד כדי שאחת מנשות העצורים פנתה בדכאונה לאישיות רבנית ב"שאלה": האם עליה לתמוך ולעודד את בעלה העצור או שמא עליה להתייחס אליו כ"פושע"?

והלכ מתלבט בספק, אם "שתיקתם" הרועמת של הרבנים נובעת מחששם לדעת הקהל, או שמא חוששים הם שבירור הלכתי מעמיק, יהפוך אותם ממגנים ומאשימים לנאשמים - על שתיקתם הממושכת מול המצב, למרות חובתם כמנהיגי-הציבור, לעורר ולהתריע על מחדלי הבטחון שגרמו לקיפוח כמה וכמה נפשות - מי יידע? וכך ירדה ההלכה - למחתרת...

לו היו רבני ישראל מציגים בריש-גלי את "דעת התורה" (סיכום דברי הרבי מליובביץ),
 כבר היו פוסקים מיד אחרי מלחמת ששת הימים:

- (א) שיש ליישב מיד את כל יר'ש - להבטיח את שלום תושבי הארץ ולהוכיח את נחישות זכותנו
 הבלעדית על ארצנו.
- (ב) שאסור להחזיר שטחים (או ריבונות על שטחים - קרי: אוטונומיה) תמורת "הסכמי שלום",
 וכל אלו - מתוך הלכה פסוקה, מטעמי "פיקוח נפש", שאסור להכנע ללחץ של "עכר" שצרו
 על עיירות ישראל... ובעיר הסמוכה לספר אפילו לא באו אלא על עסקי קש ותבן - יוצאים
 עליהם בכלי זין ומחללין עליהם את השבת" - והנימוק: "שמה ילכדו העיר ומשם תהא
 הארץ נוחה ליכבש בפניהם" (ש"ע אר"ח הלכות שבת סי' שכ"ט).

גישה כזו - מלבד ערכה ההלכתי - היתה סותרת את פיהם של "יפי הנפש" השמאלנים,
 והיתה מוכיחה שדווקא ההלכה נוקטת ב"ריאל פוליטיק", ואוסרת נסיגות, ויתורים וגילוי חולשות
 מטעמי סכנה בטחונית כפשוטה!

ברם, שתיקת הרבנים (וגרוע מזה - תמיכתם ברעיונות "שלום" בניגוד להלכה) הוכיחה
 ליושב הארץ הפלסטינאי, ש"ונהי בעינינו כהגבים", והתוצאה: "וכן היינו בעיניהם"...

להלן התוצאות:

- (1) ראשי ערים בגדה הפכו למסיתי אש"ף בגלוי, ולא גורשו!...
- (2) המכללה האיסלמית בחברון הפכה לקן אש"ף וחממה להסתה פרועה - ולא נסגרה...
- (3) כלי-רכב יהודים נרגמו באבנים, ושלטון החוק לא הגיב כראוי...
- (4) יהודי שירה על מידי-אבנים שסיכנוהו - נעצר כפושע!
- (5) אסתר אוחנה נהרגה בדרך לחברון - ולא באה תגובה מרתיעה.
- (6) ששה יהודים נהרגו בבית הדסה, וחברון הפורעת לא נענשה.
- (7) רוצחי בית הדסה שוחררו בעיסקה עם המחבלים.
- (8) תושבי קרית ארבע פתחו בשביתת שבת לפתח המימשל, והזהירו את הממשלה שאם לא
 תינקט יד חזקה יפלו עוד קרבנות - כוחות הבטחון לא פעלו.
- (9) אהרן גרוס הי"ד - נפל קרבן נוסף למחדל הבטחון.
- (10) רכב צה"לי נרגם באבנים, והוראות פתיחה בירי - מגבילות את תגובת החיילים.

בס"ה: דם יהודים - הפקר! וחיי יהודים הגרים או מטיילים בחברון ובגדה - אינם
 בטוחים עוד.

ושמה תאמרו: מה יכול השלטון הישראלי לעשות? הרי מדובר בטרוריסטים אלמוניים. חו
 בעיה... צאו וראו את השקט היחסי ברצועת עזה שהשתרר לאחר טיפול הולם (תרתי משמע) של
 אריק שרון עפ"י הוראת הממשלה (לכשרצתה בכך...).

הססנותה הגלותית של הממשלה, ושתיקתם של רבני ישראל - הם שלימדו את ישמעאל
 ש"חיי יהודים - הפקר".

"פשעי המחותרת" - לאור ההלכה :

בטרם ניגש לכירור הלכתי בנידון, נמתח קו מבדיל בין מעשיהם של אנשי קבוצה זו, לבין
 סמכות העושים ליטול את הדין לידיהם (עליה נדון לקמן) - ונבדוק האם מעשים אלו היו
 צריכים להיעשות, על פי ההלכה, ועל ידי מי?
 נציין גם כן, שאין לראות בדברים פסק הלכה, אלא הבאת דברי הפוסקים, כדי לעורר את
 פוסקי ההלכה להוציא פסק הלכה ברור.

כמור"כ נבדיל בין הצד המשפטי של עבירה על חוקי המדינה, שהוא פחות מעניין אותנו - לבין הצד המוסרי-ערכי, בו מאשימים אותם "יפי הנפש המפד"ליים". כאילו סטו ממוסר היהדות וכר וכר.

"לא תעמוד על דם רעך": "כל היכול להציל נלא הציל עובר על לא תעמוד על דם רעך... או ששמע עכ"ם או מוסרים מחשבים עליו רעה או טומנים לו פח, ולא גילה און חבירו או הודיעו... העושה אותם עובר על לא תעמוד על דם רעך" (רמב"ם הל' רוצח א', י"ד).

ומה הדין אם "גילה און הממשלה והודיעה" שראשי הערים והמכללה האיסלמית "מחשבים עליו רעה וטומנים לו פצצות" - ולא הועיל למנוע שפיכת דם רעך? (כי החוק מטפל רק ברוצחים שנתפסו, אבל לא במסיתים ומחשבי רעה, שהרי יש לשמור על "חופש הפיתוי"...) ממשיך הרמב"ם להגדיר דינם של טרוריסטים "נקיי כפיים":

"אבל השוכר הורג להרוג את חבירו, או שכפתו והניחו לפני ארי וכיר"ב והרגתו החיה... כל אחד מאלו שופך דמים הוא (למרות שהוא עצמו לא נתפס כרוצח...) ועון הריגה בידו וחייב מיתה לשמייס, ואין בהם מיתת בית דין", (שאינה אלא ברוצח ישיר) (רמב"ם שם ב, ב).

כרם, כיצד תתגונן החברה מול סוכני רצח "ראשי ערים" מעונבים? - ממשיך הרמב"ם "וכל אלו הרצחנים וכיר"ב שאינם מחוייבין מיתת בית דין, אם רצה מלך ישראל להורגם בדין המלכות ותקנת העולם - הרשות בידו. וכן אם ראו בית דין להורגם בהוראת שעה, אם היתה השעה צריכה לכך, יש להם רשות כפי מה שיראו". עכ"ל שם ה"ג.

הוי אומר, כאשר "סוכני רצח" מסתתרים מאחורי מחסה "חוסר הוכחות" לרצח ישיר, וישנם הוכחות שהם מסיתים ורוצחים ע"י שליחים - על המלכות להגיב בחומרה עד כדי "עונש מוות", או על הרכנות להשתמש בזכותה ולהורות על הריגתם אם המצב הבטחוני חמור.

כשאין הממשלה מגיבה - חובת בית הדין להרתיע רוצחים

וכאן נשאלת השאלה: ומה הדין אם הממשלה - לא מגיבה כמוטל עליה? האם מותר לגוף שאיננו מייצג את שלטון החוק לנקוט באמצעי מנע חריפים?

ממשיך הרמב"ם להדריכנו: "הרי שלא הרגם המלך (-ויתר על כן, אפילו במקרה ש) לא היתה השעה צריכה לכך לחזק הדבר (ועאכ"כ - אם השעה צריכה לכך, והמלך אינו מגיב בחומרה) - הרי בית דין חייבין (ולא כדלעיל "יש להם רשות") להכותם מכה רבה הקרובה למיתה, לאסרם במצור ובמצוק שנים רבות... כדי להפחיד ולאיים על שאר הרשעים שלא יהיה להם הדבר לפוקה ולמכשול ויאמר (אותו "סוכן רצח") הריני מסבב להרוג אויבי כדרך שעשה פלוני ואפטר" (רמב"ם שם ה"ה).

הרי לפנינו הלכה ברורה שזוהי חובתה של הרבנות, במקרה והממשלה לא מגיבה, ליוזם פעולות הרתעה והפחדה של רוצחים פוטנציאליים ע"י הפעלת עונשים חמורים על המסיתים וסוכני-הרצח, כדי למנוע מכשול שפיכות דמים. שתיקתם במקרה כזה - עלולה לנגוע באיסור "לא תעמוד על דם רעך".

ולמרות שבהלכה ה' מדובר רק על חובת בית דין "להכותם מכה רבה הקרובה למיתה" (ולא כ"מחחרת" שהרגה בפועל), הרי ישנן בהלכה זו שתי הסתייגויות:

(א) מדובר אם "לא היתה השעה צריכה לכך" - ובכל זאת חובת בית הדין להעניש ולהרתיע. אבל אם השעה צריכה לכך (כמו במצב ביר"ש), רשאי בית דין להורגן גם כן (כבהלכה ד').

(ב) כל האמור לעיל - מדובר ביהודים "סוכני רצח", אשר לגביהם צריך שיקול מכריע ותנאים מיוחדים להתיר הריגתם בהוראת שעה (שלא עפ"י חיוב מדאורייתא). אבל עכ"ם - המסכנים חיי ישראל, אין ספק כלל ש"סוכני אש"ף" ומסיתיהם מהמיכללה "חייבים מיתה"! ואם המלכות אינה מטפלת בהם כראוי, חייבים בית דין להורות וליוזם פעולות מנע, כדי ש"לא תעמוד על דם רעך".

האם דינים אלו - נוהגים בזמן הזה

דומה שאין ספק היו מטפלים בנידון וכזמן הסנהדרין ומלכות ישראל. והשאלה אינה אלא האם "יש כח בידי חכמים" בזמן הזה ליישם הלכה זו - או שמא זו "הלכתא למשיחא"?

דומה שרכבים רבים יסכימו לכך ש'התגוננות יהודית' מול מרצחים ערביים, איננה בגדר 'מרידה במלכות'. אדרבא - היה עליהם ליזום 'ארגון להגנה יהודית', כמו בארה"ב - סמל הדימוקרטיה - שם מעודדת הממשלה 'סיוור שמירה' של המיעוט היהודי מול הכושים. ואם נהרג איזה כחשי שודד ע"י ארגון ההגנה היהודית - לא מקימים וועדת חקירה... ואם יאמרו רבני ישראל, שאין בכוח בית דין בזמן הזה להורות ולאשר או ליזום פעולות תגמול הקשורות בהריגה ובדיני נפשות, תישאר התביעה: ברם, יכולתם לעורר, להתריע ולתבוע מן הממשלה, שהיא מוסמכת לנקוט ביד חזקה, ולא להרפות ממנה, עד שתיחלץ להגן על חיי עם ישראל, בשיטה של ההלכה. ולמה לא הרעישו הרבנים עולמות בטענה לממשלה: "לא תעמדי על דם אזרחיך".

המגמה המוצדקת - והסטיות ההלכתיות:

לאור האמור לעיל - יש לראות בפעולות הבחורים הכואבים הללו, מגמה נכונה ומוצדקת עפ"י גישת ההלכה, ועפ"י הצו: "לא תעמוד על דם רעך". והנאשמים העיקריים בפרשה הם השלטונות ואותם רבנים שלא אימצו את המגמה הזו בכללותה. קבוצה זו העצורה עתה עשתה בסך הכל, מה שהם היו חייבים לעשות - ובגלוי... וכמאמר הכתוב: "כי יראה כי אזלת-יד" (=כשיראה כי יד האוייב הולכת וחוזקת מאד עליהם, רש"י) - "ואפס עצור ועזוב" (ואפס בהם עצור - נושע ע"י עוצר ומושל שיעצור בהם, רש"י)... "ואמר - איפה הממשלה שהיתה אמורה להגן על חיי יהודים במלכות ישראל המתחדשת?".

וכאשר בחור מ'המחותר' ראה "כי אזלת יד" - לא די שהוא "עצור" בכלא, עוד הוא "עזיב" לאנחות ולגינורים, ע"י אותם שהיו אמורים לעשות את מלאכתם ללא מחותר?! ולאור צדקת המגמה בכללותה - ניגש לניתוח וסיווג מיני הפעילות שבהם נאשמים חברי ה"מחותר":

- (א) הפגיעה בראשי הערים: גלוי וידוע שהללו היו סוכני אש"ף שעודדו, ארגנו ומימנו פעולות חבלה ורצח, ולו היו יהודים היו חייבי מיתה בידי שמים, או בידי המלך או בית דין בהוראת שעה - ובהיותם עכ"ם הריהם חייבי מיתה בית דין, כפי שפסק הרמב"ם: "בן נח שהרג נפש... או שכפתו ונתנו לפני ארי (=הריגה עקיפה) הואיל והמית מכל מקום, נהרג... מה שאין כן בישראל" (הל' מלכים פ"ט ה"ד).
- ובפרט שאופן הפגיעה בראשי הערים לא היתה הריגה ישירה, כי אם ע"י מילכוד מכוניות (כ"כפתו לפני ארי" - שבישראל שעשה כן, דינו קל מרצח, גם לולא היו חייבי מיתה כלל) אם כן, אין זה מנוגד להלכה.
- (ב) הירי במכללה האיסלמית: המכללה ידועה כקן הסתה, שתלמידיה עוסקים בהפצת חומר אש"פי הקורא לתושבי הגדה לזרוע מוות ביהודים, ונתפסו לא פעם כמעוררי מהומות ומידי אבנים - גם הם כלולים בהגדרה דלעיל, והיה כרוח בפעולה מעין זו "כדי לאיים ולהפחיד שאר הרשעים" - שמבית מדרשם יצאו רוצחי יהודים בחברון וע"כ היו "חייבי מיתה".
- (ג) נסיון הפיצוץ בהר הבית: מקורות יודעי דבר מחוגי העצורים לוחשים, שתכנית הפיגוע בהר הבית, היתה רק בגדר "כוונה", ובהתייעצות עם רבנים, ששללו תכנית זו מכל וכל, חזרו בהם חברי המחותר מ"כוונה" זו (וגם אם לא היו נתפסים - לא היו מבצעים אותה) - ואין להאשים מאן דהו על "כחונות מוטעות".
- (ד) מילכוד האוטובוסים הערביים: לכאורה אין לפעולה זו שום כיסוי הלכתי, מאחר ובהבדל מסעיף א, ו-ב דלעיל - אין מדובר ב"קבוצה מוגדרת", הידועה כעוסקת בהסתה או בחבלה, כי אם ב"קבוצה סתמית" ומקרית של אזרחים ערביים חפים מפשע, שאין מקום בהלכה לעונשם, ובפרט בהריגה - ע"מ לאיים ולהפחיד "קבוצות מוגדרות" אחרות (שיתכן ואינם כלל באוטובוס זה).

ברם, מפס"ד הרמב"ם אפשר לכאורה לראות שגם "אזרחים" אלו אינם חפים מפשע. מבחינה הלכתית "חייבין" (- בני נח) להושיב דיינים ושופטים בכל פלך ופלך לדון... וכן נח שעבר על אחת מד מצוות אלו - ייהרג בסייף, ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה, שהרי שכם גזל, והם ראו וידעו ולא דנוהו'.

הריגת אנשי שכם (ענישה קולקטיבית של אזרחים חפים מפשע בגלל "ראש העיר" שלהם) היא דוגמא קלסית לפרשת האוטובוסים, וההלכה קובעת, שאזרחי העם בכוחם למנוע מעשי טירור (אפילו ממנהיגים). ובני נוח - שלא יצרו ביוזמתם מערכת משפטית שתבלום מעשי רצח - הרי עברו על אחת משבע המצוות: "דינים", ועקב זאת הם "חייבי מיתה".

אמנם מסיבה זו לכד לא היו בני יעקב הורגים אותם - מפני שהם לא ממונים להעניש את בני נוח על חטאיהם, אבל בהצטרף הצורך בהריגתם, כדי שלא יפריעו לפעולת החילוץ של דינה - הרי הריגתם היתה מותרת כי במילא היו "חייבי מיתה".

וכך גם בענין האוטובוסים - עקב הכרח לנקוט באמצעי הפחדה ואיום לשם מניעת השתוללות דמים בשטחים (שזהו צורך חיוני יותר מחילוצה של דינה, מפני שהדברים כרוכים בפיקוח נפש) - אין בהריגתם של נוסעי האוטובוסים משום איסור רציחה, מפני שבמילא היו "חייבי מיתה", מפני "שראו וידעו ולא דנו את סוכני אש"ף המרצחים".

כל זאת גם באם המילכוד היה גורם אמנם בפועל להריגת אזרחים ערבים.

ברם, מאחר ומשפטם עדיין לא נגמר, והעובדות בקשר להאשמות עדיין לא הובררו - מוקדם עדיין לקבוע מסמרות ולהטיל גינויים בדבר "רצח המוני של אזרחים"...

מפני שישנו קלא דלא פסיק - הגורם שמילכוד האוטובוסים היה באופן של הפחדה בלבד, והמטענים כלל לא עמדו להתפוצץ (אחרת - לא היה השב"כ מחכה עד לרגע האחרון, והיה מונע את התקנת המילכודים מלכתחילה... ובפרט, שאחד האוטובוסים נסע לגליל, ורדפו אחריו כמה שעות על מנת לאתרו, ו... שום פיצוץ לא אירע...).

ומיסתברא מילתא - בהתייחס לרמת האינטלגנציה הגבוהה של קבוצה ערכית זו, קשה להאמין שלא יצרו הבחנה בין צידקת הפיגוע בראשי הערים ובמכללה לבין "רצח המוני של אזרחים חפים מפשע"... ומי יודע אם לא היתה כאן פרוקוציה של מושגים, ששתלו ביצוע תכנית גרנדיוזית כדי ללכוד את מירב המשתתפים הנחוצים לפעולה כזו - והצליחו לשכנע את המשתתפים בצידקת המעשה - על ידי קביעה מראש, שהמטענים באוטובוסים אינם מיועדים להתפוצץ, כי אם להפחיד בלבד, אחרת - קשה להאמין שלא הבחינו בהבדל הערכי שבין פעולה זו לאחרות.

עובדות אלו נותרו לבירור משפטי, אבל גם אם יתברר שהיתה כוונה להריגה - יש מקום לדון עפ"י הלכה, אם היה צידוק להריגתם של "חייבי מיתה" אלו.

"נטילת החוק על ידי יחידים"

כל האמור לעיל - דן רק בצידקת המגמה ובחיוב השיטה המונעת הזו. ברם, בקור שכל זה אמור להיות מבוצע מכוח "מלכות" או ממשלה, ולחילופים - מכוח "בית דין" שהורה על פעולות כאלו. - רק להם נתנה ההלכה את הסמכות לפרש את המושג "לא תעמוד על דם רעך" בהרחבה, גם לתחום מניעת התארגנות מקור למעשי רצח.

ברם, ליחידים - שאינם פועלים מכוח בית דין או מלכות - יתכן שהמושג "לך תעמוד על דם רעך" מצטמצם למסגרת של מניעת הרוצח מלבצע את זממו בשעת מעשה. - אבל לא יתכן שקבוצות בודדות יטלו לידיהם את הסמכות להשליט סדר - במקום הממשלה ובית דין - בכוח הנשק... כי אין לדבר סוף...

נקודה זו - היא ההסתייגות ההלכתית היחידה, שניתן לאומרה בקשר לסמכותם של העושים לבצע המעשים (אשר כשלעצמם הם מוצדקים - אלא שהיו צריכים לבוא מכוח בית דין) ובהלכה מובאת הסתייגות מעין זו בקשר לקנסות ועונשים לחוטאים - פרוצים מישראל בזמן הזה: "לפיכך כל טובי העיר, שיש בהם קצת יר"ש, לא יקנסו אדם מישראל בשום קנס או עונש, בלי שאילת בית דין, שיוורו להם כדת, ותהיה דעתם לשם שמים" (שר"ע אדמוה"ז הל' נזקי גר"ג הל' ט"ז). אלא שיש לדון מה מקומה של הסתייגות זו כאשר: (1) מדובר בעכר'ם. (2) במצב של פיקוח נפש. (3) והרבנים הנשאלים פוחדים מלומר פסק דין תורה בזה...

גם אם לאחר ליבון הלכתי, מתברר ש"ההלכה" - בהיותה מושג של חוק - איננה יכולה להכיר בשום פנים באלטרנטיבה לסמכות הגוף המשפטי-הלכתי של "בית דין" (וגם במקרה שזה אינו ממלא חובתו כראוי - האופציה היא להחליפו ב"בית דין צדק" אחר, ולא בנוטלי החוק לידיהם).

מכל מקום, ישנו ביהדות מושג של "הלכה" - ואין מורין כן, אלא "קנאין - פוגעים בו", ופעמים ש"הלכה" בלתי כתובה זו, אשר "בית דין" כמוסד משפטי אינו משתמש בה - הרי ה"קנאין" המבצע אותה מתוך דחף של מסירות נפש ואיכפתיות - בלתי ניתנת לכיבוש עצמי - דווקא עליו נאמר "הנני נותן לו את בריתי שלום"...

תקדים תורני למקרה המחותר (במישור הסמכות המשפטית): הריגת אנשי שכס "אזרחים חפים מפשע" בענישה קולקטיבית עם הנאשם המזוהה: "שכס בן חמור". וראה זה פלא:

מהפסוק: "ויקחו... איש חרבו... ויהרגו כל זכר" - למדו חז"ל שבן י"ג (גילם של שמעון ולוי - אז) נקרא "איש" וחייב במצוות... הייתכן, שענין כה יסודי ביהדות כ"בר מצווה" - ילמדוהו מפסוק שעניינו הנהגה טרוריסטית?...

יתר על כן, על הפסוק: "כי באפם הרגו איש" שואל המדרש: "וכי איש אחד הרגו? והרי כתוב: "ויהרגו כל זכר"? אלא - שלא היו כולם לפני הקב"ה אלא כאיש אחד!" (ב"ר פצ"ט) - ולכאורה, הייתכן שב"רצח חפים מפשע" ינתן כוחו של הקב"ה - לעזורם שינצחום כאיש אחד? אין זאת אלא שהריגת אנשי שכס היה בה גם כיוסוי הלכתי (ראה רמב"ם ספ"ט ממלכים), וממילא גם "צידוק מוסרי", ולכן יש בה ערך חינוכי להקשה לענין "בר מצווה" (וכדלקמן). ברם, בכל זאת התרעם עליהם יעקב אבינו, לא בגלל עצם המעשה, וכוודאי לא בגלל הפחד מהאומות בלבד, כי אם בגלל האופן בו הם עשו את הפעולה: "במרמה" - דבר הגורם ל'חילול השם" ("עכרתם אותי להבאישני ביושב הארץ") וטענתו היתה - אחת מן השתיים:

(א) או שהיה עליהם לבטל את הפעולה כליל - מפני שבדרך הטבע, א"א היה לבצע בלא תוצאה של חילול השם ע"י המרמה (כשם שלא הרגו את הגבעונים - בגלל השבועה).

(ב) או שהיה עליהם לעשותה בריש גלי. מתוך הסתמכות על סיעתא דשמיא. ברם, כל זה היה ממכט ראשון של יעקב, שחשב שהרגו את אנשי העיר, בתור בית דין הבא לבצע עונש מיתה על בני נוח - שלא קיימו מצוות דינין, ולא דנו את שכס על מעשיו - ולכן התרעם עליהם, כי "בית דין" אינו צריך לנהוג "במרמה", או שהוא מוותר על יישום העונש - עקב חילול השם, או שהוא מבצע זאת בגלוי ובאופן ישיר.

ברם, כשענתנו לו שמעון ולוי בזעקה נוקבת מדם ליבם: "הכזונה יעשה את אחותנו?!" - שתק יעקב. יתכן שזאת משום שבמקרה זה הם לא פעלו מתוך מסגרת ההלכה והדין, כי אם מתוך "קנאות" שנגעה עד עצם הנפש. ובנקודה זו כל החשבונות והחישובים, מאבדים את משמעותם... ובהתגלות נקודה זו שבנפש - מתבטא "כוחו של הקב"ה" - לגביו כל אנשי שכס כ"איש אחד"... (ומה שבכל זאת נקטו ב"טריק של מרמה" - הרי זה מצד שלא סמכו על הנס. בענותנותם, או שמפני כעס - הקנאה באו לכלל טעות וסטיה - אבל המגמה היתה קדושה!).

אמנם, לפני מותו הוכיחם יעקב שנית "ארור אפם כי עז" (למרות שכבר הסבירו לו את מניע הקנאות שדחפם) אבל: (א) יעקב ארר רק את אפם - כעסם שגרר סטיות בלתי נשלטות. ולא את עצם פעולתם המוצדקת. (ב) באומרו: "כי באפם הרגו איש" (אלו חמור ואנשי שכס) "וכרצונם עיקרו שור" (רצו לעקור את יוסף) - אולי חשדם שגם במעשה שכס (המוצדק כשלעצמו הלכתית) הרי מניעי שמעון ולוי לא היו טהורים לשם שמים, והיו מעורבים בנטיות טבעיות שליליות, והראיה שרצו לעקור את יוסף אחיהם... ולכן גינה את אותם מניעים נסתרים.

וכן הדברים בענין העצורים - קשה להאשים בנקודה היחידה, שמעשיהם המוצדקים היו בבחינת "נטילת סמכות בית דין" לידיהם (בפרט שבענייננו - הדברים קשורים בפיקוח נפש) - כי פעולתם נבעה מזעקת לב יהודי פצוע ונכלם: "הכזונה - יעשו את עמנו ואת ארצנו"?!... חברים יקרים, נפלו קרבן לטרוריסטים. המוות - אורב בסימטאות חרוון, וחילי צה"ל מאבטחים הפגנת "שלום עכשיר" אנטי יהודית... ומה יעשו בחורים אלו בראותם שאנסו את "דינה של תורה", ומסכנים חיי יהודים על ידי מדיניות הפך ההלכה, והרכנים שותקים... והממשלה אוטמת אוזניה - לכל האתרעות, התחנונים ודרישות המתיישבים - בטרם נוצרה המחתרת... וכש'ההלכה ירדה למחתרת" - ירדו אחריה הכחורים לחפשה... ובמקרה זה - השתיקה, היא "חלול השם"!!...

על כולנו להתגייס לעידוד מוסרי ותמיכה הלכתית באחינו שמסרו נפשם למען בטחוננו אנו, גם אם שגו במעשיהם ובכוונותיהם, ולהסיר מהם חרפת הגינויים: "לא תעמוד על דם רעך" הנשפך בכלי התקשורת הדנה אותם לרצח אופי בטרם משפט... ולעידוד נפשי וכלכלי למשפחותיהם הכואבות! ואולי אחדות זו תעורר אותנו מתרדמת הבטחון, בטרם יפשה הנגע...

